

lig alarmerende, når syv medlemmer af Den arnamagnæanske kommission med støtte af de to eforer karakteriserer mine udgivelsesprincipper som forældede, nærmere bestemt fra før 1826. Også de medlemmer, som næppe kan antages at have faglige forudsætninger for at bedømme udgaver af middelalderlige tekster, har skrevet under på dette. Jeg konstaterer, at der ikke tidligere fra kommissionens eller eforenes side er fremkommet kritik af Det arnamagnæanske instituts udgivelsesvirksomhed, skønt man efter det nu fremkomne skulle tro, at der havde været al anledning dertil.

Den i skrivelsen fremsatte kritik rammer imidlertid hverken mig eller Det arnamagnæanske institut. Det er nemlig en kendsgerning, som enhver med lethed kan konstatere, at ingen kritisk udgave fra instituttet indskrænker sig til „en blot og bar gengivelse af teksten“. Tværtimod er udgaverne forsynet med fyldige indledninger, hvor der gøres rede for de benyttede håndskrifter, deres datering, deres historie, deres ejendommeligheder, deres indbyrdes forhold samt for deres tidligere udnyttelse; disse indledninger er ikke blot i „mange“, men i alle tilfælde, hvor en tekst foreligger i flere håndskrifter, „bestemmende for variantapparatets afgrænsning og indretning“, hvilket ifølge skrivelsen skulle være et kendetegn på en udgave, „hvor de moderne principper følges“. I enkelte tilfælde er indledningerne blevet så udførlige, at man har foretrukket at udsende dem som særskilte bøger. Hvert enkelt medlem af kommissionen samt de to eforer modtager et eksemplar af instituttets publikationer. Deres studium af disse værker synes imidlertid ikke at have været fuldt så indgående som man måske kunne have ventet.

Jeg vender tilbage til det ovenfor anførte citat fra skrivelsen: „Professor Jón Helgasons sondring mellem udgivelse ... og benyttelse ... er lidet heldig og stemmer ikke med moderne editions- og forskningsprincipper“. Det er ikke faldet mig ind at sondre mellem „udgivelse“ og „benyttelse“, da det forekommer mig umiddelbart indlysende, at udgivelse af en tekst og benyttelse af en tekst er to helt forskellige ting. Hvad jeg hævdede, var, at det ikke var nødvendigt, at en kritisk udgave også indeholdt en litteraturhistorisk undersøgelse

eller placering af den udgivne tekst. Dette er for mig ikke noget principspørgsmål: i de tilfælde, hvor en af instituttets udgivere har ønsket at komme ind på litteraturhistoriske problemer i indledningen til en udgave, har jeg ikke haft noget at indvende derimod. Hvad jeg først og fremmest tænker på, er den rationelle arbejdsfordeling. Instituttets medarbejdere er særlig trænede i læsning og undersøgelse og sammenligning af håndskrifter. Jeg mener, at udgiverens opgave er løst, når hele det materiale som håndskrifterne indeholder og som kan have nogen betydning er lagt til rette i form af tekst (evt. med varianter) med dertil hørende indledning. Forskellige steder i verden sidder der andre forskere, som med den således udgivne tekst som grundlag kan tage sig af andre opgaver.

For at illustrere dette nærmere, kan det måske være på sin plads at nævne et konkret eksempel. Der findes en bearbejdede af sagaer om norske konger, som går under navnet Fagrskinna. Den blev udgivet i København 1902-03. I indledningen behandles kun håndskrifterne, deres alder og indbyrdes forhold og deres ortografi. Hermed havde udgiveren efter min mening fuldført sin opgave. Senere (1915) udkom der i Norge en monografi om Fagrskinna, hvor spørgsmål som værkets alder, kildeforhold, komposition og sammenhæng med andre kongesagaer diskuteredes. Denne undersøgelse fyldte 300 sider. Hvis udgiveren havde behandlet de litteraturhistoriske problemer i lignende omfang i sin indledning, ville for det første udgavens omfang være steget til næsten det dobbelte, og for det andet ville en sådan undersøgelse have taget år, hvorved andre udgaver fra samme udgivers hånd ville være blevet forsinket. Udgavens naturlige hjemsted var København, da håndskrifterne findes her. Den følgende litterære undersøgelse blev foretaget i Oslo, men kunne for så vidt også være fremkommet f. eks. i Uppsala eller London eller Reykjavik (der er i monografien næppe en eneste henvisning til et værk som ikke med sikkerhed findes dér). Dette er hvad jeg betegner som rationel arbejdsfordeling.

Hertil kommer, at en redegørelse for håndskrifterne og deres problemer kan gøres nogenlunde udtømmende; hvis den